

TALMANSKONFERENSENS FÖRSLAG 2/2002 rd

Talmanskonferensens förslag till ändring av riksdagens arbetsordning

FÖRSLAGETS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Talmanskonferensen föreslår att i riksdagens arbetsordning görs vissa smärre dels tekniska, dels innehållsliga ändringar och preciseringar. En del av de föreslagna ändringarna bottnar i behov som uppkommit i det praktiska arbetet i riksdagen. Andra åter dikteras av ändringar i annan

lagstiftning som gjorts efter att arbetsordningen trätt i kraft och som kräver en precisering av arbetsordningen.

De föreslagna bestämmelserna avses träda i kraft den 1 mars 2003.

ALLMÄN MOTIVERING

Av de fackutskott som räknas upp i 7 § 1 mom. i riksdagens arbetsordning (40/1999) föreslås trafikutskottet med modell från motsvarande ministerium bli omdöpt till kommunikationsutskottet. Dessutom föreslås arbetsmarknads- och jämställdhetsutskottet få heta arbetslivs- och jämställdhetsutskottet, ett namn som bättre speglar utskottets uppgifter. De föreslagna ändringarna är närmast tekniska.

Inlämningstiden för budgetmotionerna i anknytning till statsbudgeten föreslås bli förkortad från nuvarande fjorton till tio dagar. Förslaget motiveras med att regeringen numera lämnar budgetpropositionen ca två veckor senare till riksdagen.

Arbetsordningens 29 § föreslås bli kompletterad med bestämmelser om behandling i plenum av redogörelser för bindningar från justitieombudsmannen, biträdande justitieombudsmännen och generaldirektören för statens revisionsverk. Principen är att dessa utredningar skall behand-

las på samma sätt i plenum som redogörelserna för ministrarnas bindningar.

Det kan ibland uppstå situationer i riksdagens arbete då ett ärende är så brådskande att det inte är möjligt eller ändamålsenligt att sammankalla talmanskonferensen. Med tanke på sådana, rätt sällan förekommande fall föreslås att till 6 § om talmanskonferensens uppgifter läggs en bestämmelse om att talmannen tillfälligt får avgöra ärenden som hör till talmanskonferensens behörighet.

Också i 48 § om frånvaro föreslås ett tillägg. Den nya bestämmelsen ger talmannen rätt att exempelvis i fråga om festtillställningar och jubileumsplenum temporärt bestämma om riksdagsledamöters frånvaro. Dessa beslut fattas i talmanskonferensen på föredragning av den föredragande tjänstemannen och skall föreläggas talmanskonferensen för godkännande med det snaraste.

För att åsiktsutbytet skall bli livligare under riksdagsdebatterna föreslås att praxis med presentation av betänkanden utvidgas till att också den första undertecknaren av en reservation av särskilda skäl skall få yttra sig. Samtidigt före-

slås att också ordföranden för ett organ som riksdagen valt eller en av organet vald representant skall få presentera organets verksamhetsberättelse vid remissdebatten.

DETALJMOTIVERING

6 §. *Talmanskonferensens uppgifter.* I 1 mom. finns en förteckning över talmanskonferensens uppgifter. I riksdagens arbete uppstår det ibland situationer då det inte är möjligt eller ändamålsenligt att sammankalla talmanskonferensen för ett brådskande ärende eller av någon annan orsak. Sådana situationer kan uppstå exempelvis under uppehåll i plenum eller alldeles i början av en session.

Enligt 72 § i arbetsordningen avgör talmannen temporärt på föredragning av en tjänsteman som är föredragande i kanslikommissionen ett ärende som hör till kanslikommissionens behörighetsområde, om det är så brådskande att det inte hinner föredras för kanslikommissionen.

Med tanke på motsvarande situationer föreslås i 6 § ett nytt 3 mom. Där föreskrivs det att talmannen på föredragning av en tjänsteman som är föredragande i talmanskonferensen får avgöra ett ärende som hör till talmanskonferensens behörighetsområde, om det är så brådskande att det inte hinner föredras för talmanskonferensen.

Talmannen skall utöva sin befogenhet med omdöme och bara i särskilda fall när det finns behov av det i praktiken. Innan talmannen fattar beslutet bör han eller hon i mån av möjlighet rådgöra med vice talmännen.

Ett temporärt beslut skall föredras så snart som möjligt för kanslikommissionen för godkännande.

7 §. *Utskotten.* Av de i 1 mom. uppräknade fackutskotten föreslås trafikutskottet bli omdöpt till kommunikationsutskottet och arbetsmarknads- och jämställdhetsutskottet till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet.

Namnet på trafikministeriet ändrades till kommunikationsministeriet genom statsrådets

förordning om ändring av reglementet för statsrådet (730/2000) och statsrådets förordning om kommunikationsministeriet (732/2000). I det sammanhanget blev också trafikministern kommunikationsminister. Ändringarna trädde i kraft den 1 september 2000.

I allmänt språkbruk har det finska namnet på arbetsmarknads- och jämställdhetsutskottet, *työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta*, kortats ned till det mer praktiska *työ- ja tasa-arvovaliokunta*. Ordledet "*asiain*" används knappt alls numera. I arbetsmarknads- och jämställdhetsutskottets uppgifter och behörighet ingår allt oftare frågor med koppling till arbetslivets alla sektorer. Namnet arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ger följaktligen en bättre bild av vad utskottet sysslar med.

För en harmonisering av terminologin i grundlagen och arbetsordning föreslås att "fackutskott" stryks i arbetsordningen, eftersom bara arbetsordningen använder detta ord. Däremot kan man lämpligen använda ordet i teknisk bemärkelse när man för att beskriva riksdagen vill göra åtskillnad mellan stora utskottet och de övriga utskotten.

8 §. *Antalet medlemmar i utskotten.* Ordet "fackutskotten" föreslås i harmoniseringssyfte bli ändrat till "utskotten".

20 §. *Motioner.* I 2 mom. anges när budgetmotioner med anledning av en budgetproposition skall lämnas in. Enligt momentet skall budgetmotionerna lämnas in senast klockan 12 den fjortonde dagen efter det budgetpropositionen meddelades ha anlänt.

Inlämningstiden för budgetmotioner föreslås bli förkortad till tio dagar. Jämfört med tidigare

avger regeringen budgetpropositionen till riksdagen cirka två veckor senare, vilket innebär att riksdagen i dagsläget får propositionen i början av höstsessionen, i mitten av september. Det nya tidsschemat tillämpades första gången hösten 2002 då ledamöterna lämnade in 1 522 budgetmotioner. Det behövs mycket tid för riksdagens centralkansli att tekniskt behandla och för finansutskottet att genomföra utskottsbehandlingen av en så stor mängd motioner. Särskilt i finansutskottet påverkar senareläggningen direkt tiden för behandlingen av budgetmotionerna.

29 §. Skrivelser om bindningar. Paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. om redogörelser för bindningar från riksdagens justitieombudsman och biträdande justitieombudsmän samt generaldirektören för statens revisionsverk.

Den som valts till generaldirektör för revisionsverket skall enligt 10 § 3 mom. i lagen om statens revisionsverk (676/2000) ge riksdagen uppgifter som avses i 8 a § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994) samt utan dröjsmål meddela ändringar och brister i dessa uppgifter. Med uppgifter enligt 8 a § 1 mom. i statstjänstemannalagen avses en redogörelse för näringsverksamhet, ägande i företag och annan förmögenhet samt för uppgifter utanför tjänsten, bissysslor och andra bindningar som kan vara av betydelse vid bedömning av personens förutsättningar att sköta de uppgifter som hör till den tjänst som skall besättas.

En likartad skyldighet ingår i lagen om riksdagens justitieombudsman (197/2002). I lagens 13 § 1 mom. föreskrivs att den som valts till justitieombudsman eller biträdande justitieombudsman utan dröjsmål skall ge en för riksdagen avsedd redogörelse för sådan näringsverksamhet och förmögenhet samt för sådana uppdrag och andra bindningar som kan ha betydelse vid bedömningen av hans eller hennes verksamhet som justitieombudsman eller biträdande justitieombudsman.

Såväl i motiveringen till propositionen (RP 202/2001 rd) som i grundlagsutskottets betänkande om propositionen (GrUB 2/2002 rd) konstateras att det är skäl att ta in en bestämmelse

om behandlingen av redogörelsen i riksdagens arbetsordning. Detta kunde exempelvis ske genom komplettering av 29 § i arbetsordningen. Grundlagsutskottet påpekar i betänkandet att samma kompletteringsbehov föreligger i fråga om uppgifter som generaldirektören för statens revisionsverk skall lämna till riksdagen.

Skyldigheten att lämna en redogörelse gäller personer som redan valts till uppdraget. Redogörelsen bör lämnas utan dröjsmål, dvs. 2—3 veckor från att personen i fråga tillträtt uppdraget. Den skriftliga redogörelsen är i princip offentlig och uppfyller följaktligen på denna punkt bestämmelserna om redogörelsen för ministrarnas bindningar. Enligt förslaget föredras redogörelsen för riksdagen och kan debatteras i plenum men riksdagen fattar inte något beslut i saken.

Eftersom information om bindningar skall vara uppdaterad, måste ändringar anmälas på samma sätt.

Av tillägget följer att också rubriken för 29 § i arbetsordningen måste skrivas om.

48 §. Frånvaro. Till paragrafen läggs ett nytt 2 mom., enligt vilket talmannen av särskilda skäl får avgöra ett ärende som gäller frånvaro. I detta sammanhang förstås med särskilda skäl situationer som tidvis uppstår i riksdagens arbete och då det inte är möjligt eller ändamålsenligt att sammankalla talmanskonferensen. Talmannen skall utöva sin befogenhet med omdöme och bara i särskilda fall det finns behov av det i praktiken. Talmannen fattar temporärt beslut i saken på föredragning av en tjänsteman som är föredragande i talmanskonferensen och saken skall så snart som möjligt föredras för talmanskonferensen för godkännande. Av förslaget följer att det nuvarande 2 mom. blir 3 mom.

50 §. Anföranden. Paragrafen har regler för anföranden i plenum. I 2 mom. räknas upp de personer som ges eller som talmannen enligt prövning kan ge ordet för ett föredragningsanförande före andra som begärt ordet. Dessa kompletteras med ordföranden för ett av riksdagen valt organ som lämnat en berättelse eller en särskild berättelse till riksdagen eller någon annan som

organet valt att föredra berättelsen. Dessa ges ordet för ett föredragningsanförande före andra som begärt ordet.

Avsikten är inte att utvidga kretsen av dem som har rätt att yttra sig i plenum, utan paragrafen blir tillämplig bara om organets ordförande eller den som organet valt att föredra berättelsen samtidigt är riksdagsledamot.

Dessutom kan talmannen av särskilda skäl ge också den första undertecknaren av en reservation ordet för ett föredragningsanförande efter de övriga föredragningsanförandena. Med särskilda skäl avses frågor som är viktigare än normalt och intressanta i ett allmänt perspektiv. Avsikten är att tillföra debatterna i plenum nya aspekter och låta oppositionens bättre komma till tals.

Beredning av förslaget

Förslaget har i enlighet med talmanskonferensens anvisningar tagits fram som tjänsteuppdrag vid riksdagens centralkansli. Förslaget har diskuterats i flera olika sammanhang och också riksdagsgruppernas kanslier har varit inkopplade.

Utifrån det ovan anförda föreslår talmanskonferensen med stöd av 6 § 1 mom. 7 punkten i riksdagens arbetsordning

att riksdagens arbetsordning ändras som följer:

Riksdagens beslut

om ändring av riksdagens arbetsordning

I enlighet med riksdagens beslut, som fattats enligt 52 § 1 mom. grundlagen, *ändras* i riksdagens arbetsordning av den 17 december 1999 (40/1999) 7 § 1 mom., 8 § 1 mom., 20 § 2 mom., rubriken för 29 § och 50 § 2 mom. samt *fogas* till 6 § ett nytt 3 mom., till 29 § ett nytt 2 mom. och till 48 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

6 §

Talmanskonferensens uppgifter

— — — — —
Om ett ärende som hör till talmanskonferensens behörighetsområde är så brådskande att det inte hinner föredras för den, avgör talmannen det temporärt på föredragning av en tjänsteman som är föredragande i talmanskonferensen. Det temporära beslutet föredras så snart som möjligt för talmanskonferensen för godkännande.

7 §

Utskotten

Permanent utskott är stora utskottet samt grundlagsutskottet, utrikesutskottet, finansutskottet, förvaltningsutskottet, lagutskottet, kommunikationsutskottet, jord- och skogsbruksutskottet, försvarsutskottet, kulturutskottet, social- och hälsovårdsutskottet, ekonomiutskottet, framtidsutskottet, arbetslivs- och jämställdhetsutskottet och miljöutskottet.
— — — — —

8 §

Antalet medlemmar i utskotten

Stora utskottet har 25 medlemmar och 13 ersättare. De övriga permanenta utskotten har 17 medlemmar och 9 ersättare, finansutskottet dock 21 medlemmar och 19 ersättare.

20 §

Motioner

En motion kan väckas medan riksdagen är sammankallad. En budgetmotion får inte väckas förrän propositionen om statsbudgeten har lämnats till riksdagen och motionen skall lämnas in senast klockan 12 den tionde dagen efter det propositionen meddelades ha anlänt. En budgetmotion med anledning av en tilläggsbudgetproposition eller en proposition som kompletterar budgetpropositionen skall lämnas in senast klockan 12 den fjärde dagen efter det propositionen meddelades ha anlänt.

29 §

Redogörelser för bindningar

Riksdagens justitieombudsman och biträdande justitieombudsmän samt generaldirektören för statens revisionsverk skall i enlighet med lagen om riksdagens justitieombudsman (197/2002) och lagen om statens revisionsverk (676/2000) lämna en redogörelse till riksdagen om sina bindningar. På behandlingen av redogörelserna i plenum tillämpas 1 mom.

48 §

Frånvaro

Talmannen kan av särskilda skäl temporärt avgöra ett frånvaroärende enligt 1 mom. på föredragning av en tjänsteman som är föredragande i talmanskonferensen. Det temporära beslutet föredras så snart som möjligt för talmanskonferensen för godkännande.

50 §

Anföranden

Utskottets ordförande eller den som utskottet valt att föredra betänkandet, den första undertecknaren av en motion i en remissdebatt om en motion och ordföranden för ett av riksdagen valt organ som lämnat en berättelse, om denne är riksdagsledamot, eller den som organet valt att föredra berättelsen, om denne är riksdagsledamot, ges ordet för ett föredragningsanförande före andra som begärt ordet. Talmannen kan också ge ordföranden för ett utskott som lämnat ett utlåtande eller den som utskottet valt att föredra det och av särskilda skäl också den första undertecknaren av en reservation ordet för ett föredragningsanförande efter de övriga föredragningsanförandena. Efter svaret på en interpellation går ordet först till den första undertecknaren av interpellationen.

Denna ändring av arbetsordningen träder i kraft den 1 mars 2003.

TKF 2/2002 rd — Talmanskonferensen

Helsingfors den 16 januari 2003

Riitta Uosukainen
Riksdagens talman

Seppo Tiitinen
Riksdagens generalsekreterare